

Juryrapport

De jury voor de Martinus Nijhoff-vertaalprijs is het bestuur van het Prins Bernhard Fonds erkentelijk voor de ook dit jaar geboden gelegenheid twee prijzen te kunnen verlenen, en wel voor vertalingen in het Nederlands en uit het Nederlands. De jury blijft nog steeds van mening, dat op deze wijze de bevordering van het culturele werk waarnaar het Fonds onder andere door het instellen van deze prijs streeft, op de meest doeltreffende wijze plaats vindt. Bovendien valt te constateren dat het vertalen als kunst ook bij het lezerspubliek in aanzien is gestegen.

Zo heeft dus in de afgelopen maanden de jury het werk van vele vertalers kritisch bekeken en zich langdurig beraden over de velerlei daarin blijkende kwaliteiten. Zij is zich er wel van bewust, dat het in vele gevallen onmogelijk is alleen vertaaltechnische factoren te beschouwen. Weliswaar blijven deze de belangrijkste en zijn zij het eerste uitgangspunt voor de jury, maar zij worden aangevuld door overwegingen van andere aard, als daar zijn: keuze en verscheidenheid der werken die vertaald zijn, hoeveelheid werk die vertaald is, het culturele belang, enz.

In deze gedachtegang heeft de jury allereerst het werk willen eren van een groot buitenlander, die hier vanavond helaas niet aanwezig kan zijn, de veelzijdige Italiaanse literatuur- en kunsthistoricus en dichter doctor Giacomo Prampolini. De nu 65-jarige Prampolini, bekend met 50 talen uit 30 waarvan hij heeft vertaald, heeft 90 publicaties op zijn naam, waarvan misschien de bekendste is de tweemaal herdrukte en ook in het Spaans verschenen *Wereldgeschiedenis der Letteren* in zeven delen. Het is dit werk dat het voorbeeld is geweest voor de opzet van de latere *Histoire des Littératures* in de bekende Pleïade-reeks, met dit verschil dat Prampolini's werk het werk is van één man. Hierin vinden wij niet alleen de Nederlandse literatuur in haar diverse tijdperken treffend gesitueerd te midden van de andere letterkundes der wereld, maar ook karakteristieke vertalingen van de middeleeuwen tot Hans Andreus.

Ook in talloze afzonderlijke uitgaven heeft Prampolini de Nederlandse letteren voorbeeldig gepresenteerd. Een bloemlezing Noord- en Zuid-Nederlandse dichters en prozaïsten, verschenen in 1928, brengt werk van vele grote figuren van Gorter tot Leopold en Couperus, van Gezelle tot Karel van de Woestijne. Ettelijke romans volgden van Arthur van Schendel, met wie Prampolini bevriend was geraakt. Een aparte bundel van Nederlandse dichters kwam daarna, alsmede een verzameling poëzie van Vlaamse dichters. Van het Nederlands uit ontdekte Prampolini de Friese taal en het Zuid-Afrikaans, waaruit hij ook bloemlezingen poëzie in het licht gaf. Prampolini's vertalingen kenmerken zich, in proza zowel als in poëzie, door een grote gevoeligheid en door een inlevingsvermogen dat hem in staat stelt Italiaanse poëzie te bieden op basis van onze middeleeuwse dichters, van Achterberg en van Lucebert. De prestatie wordt wellicht des te groter als wij weten dat deze activiteit plaatsvond naast vertalingen uit het Arabisch, Chinees, Spaans, Indonesisch, Zweeds, Russisch en, zoals gezegd, vele andere talen, waarbij hem steeds vooral de kleine taalgebieden boeiden zodat hij in literatuurhistorisch werk én in vertaalwerk het zo nodige correctief aanbracht in een maar al te vaak kwantitatieve beschouwingswijze van

onze wereld. Binnen de veelzijdigheid van Prampolini's capaciteiten eren wij dus naast de kwaliteit van zijn vertaalwerk tevens de veelzijdigheid waarmee hij ook de aan het Nederlands *verwante* literaturen bestudeerde en vertolkte, — iets wat overigens maar aan zeer weinigen van óns gegeven was. En in plaats van zich tevreden te stellen met zijn vertolkingen van voor de oorlog, heeft Prampolini zijn vertaalarbeid uit onze talen na de oorlog voortgezet en uitgebreid.

Voorts was het de jury niet moeilijk om voor de vertalingen in het Nederlands de heer Christiaan N. Lijsen aan te bevelen. Geboren in 1928 heeft hij reeds een respectabele hoeveelheid literaire werken uit het Frans vertaald. Belangrijker ongetwijfeld dan dit feit is de keuze die hij heeft gemaakt. Men vindt onder zijn vertalingen werken van Diderot, Stendhal, de La Fontaine, Camus, Sartre, Robbe-Grillet, Butor, en het is de jury bekend dat andere contemporaine auteurs binnenkort aan deze opsomming zullen worden toegevoegd. Met nadruk echter wenst de jury vast te stellen, dat zij niet tot de toekenning van de prijs aan de heer Lijsen is overgegaan, omdat deze een zo duidelijke voorkeur voor moderne schrijvers blijkt te hebben. De jury is namelijk van mening dat deze 'moderne' keuze, als men het zo mag noemen evenzeer spreekt uit de vertalingen van Diderot's XVIIIe eeuwse dialoog *Le Neveu de Rameau* als uit *Le mythe de Sisyphe* van Albert Camus.

Wat de jury in deze beide gevallen (en ook in de andere) ten eerste apprecieert, is dat schrijvers zijn gekozen wier werken door zogenaamde speelsheid en ongebondenheid of wel juist door een uiterst gecompliceerd woordgebruik de vertaler voor specifieke moeilijkheden stellen. Zij eisen zeer veel van het aanvoelingsvermogen en van begrip niet voor de taal alleen maar in het bijzonder voor de eigen stijl der auteurs. Bij onderling zo verschillende schrijvers als de La Fontaine en Sartre bijvoorbeeld is Lijsen er vrijwel steeds in geslaagd het eigene van beiden in voortreffelijk leesbaar Nederlands over te brengen.

Het is hier niet de plaats uitvoerig op stilistische bijzonderheden van het werk van de heer Lijsen in te gaan. De jury volstaat er dus mede hier met name te vermelden een aantal scènes uit *Huis Clos* en vele bladzijden uit de roman van Robbe-Grillet die uitstekend atmosfeer, woordgebruik en ritme van het origineel weergeven.

De jury is ervan overtuigd, dat Nederland in de persoon van Lijsen een vertaler van allereerste bezit. Zij heeft dan ook unaniem besloten hem de Nijhoffprijs 1964 toe te kennen en zij spreekt de verwachting uit, dat hij door zijn vertaalarbeid voort te zetten het Nederlands cultuurgood zal blijven verrijken.

Prof. dr. S. Dresden, voorzitter

Prof. dr. P. Minderaa

Adriaan Morriën

Mr. E. Straat

Dolf Verspoor

Bert Voeten

J. U. Priesman, secretaris